

BLACK SEA ADVISORY COUNCIL
/BISAC/

CONSILIUL CONSULTATIV PENTRU MAREA
NEAGRA

Association, entered in NPLER
Of the Republic of Bulgaria
UIC 176964109
Headquarters and management address:
Varna Town, 24-26 Ohrid Street, 1st floor
office@bhsaceu.eu

Asociatie, inregistrata in Registrul
persoanelor juridice fara scop patrimonial
al R Bulgaria, CUI 176964109
Sediu si adresa de conducere:
Mun. Varna, str. "Ohrid" N 24-26, etaj 1
office@bhsaceu.eu

MINUTA

Întâlnirii Focus Group 3 al BISAC

23 Iunie 2022

Subiect: Acvacultura marină

Pe 23 iunie 2022 a avut loc o întâlnire a Focus Grupului 3 al BISAC, prin video pe ZOOM și la Hotel „Astor Garden”, Sf. Constantin și Elena, orașul Varna, pe următorul subiect: „Acvacultura marină”

La întâlnire au participat doamna Yordanka Chobanova - DG Afaceri Maritime și Pescuit al CE; Dr. Victor Nița - Institutul „Grigore Antipa”, Constanța; Dr. Magda Nenciu Institutul „Grigore Antipa”, Constanța; doamna Stefka Nikolova EAFA; conf. univ. Dr. Galin Nikolov – Universitatea Tracia; doamna Petya Bakalova – EAFA; domnul Bogdan Ghinea - Ministerul Dezvoltării Teritoriale – România; domnul Catalin Platon - organizația ROMFISH - membru al Consiliului Consultativ pentru Acvacultură; domnul Alexandru Simeonov – ANPA, Constanța.

Întâlnirea a fost deschisă de Președintele BISAC – domnul Daniel Buhai, care a explicat că organizațiile de pescuit realizează că acvacultura marină este viitorul sectorului. BISAC are în vedere subiectul încă din 2021, iar pe viitor va fi susținut și în Programul de lucru.

Doamna Mihaela Mirea: Acvacultura este un sector foarte important, iar BISAC ar trebui să continue să lucreze pe această temă, începută în 2021.

Este urmată de o prezentare a conf. univ. Prof. dr. Galin Nikolov de la Universitatea Tracia pe tema: „Acvacultura marină – perspective de dezvoltare în Bulgaria”. În viitor, acvacultura marină va juca un rol din ce în ce mai important în aprovizionarea globală cu alimente. Acvacultura marină oferă multe beneficii de mediu, în comparație cu alte forme de creștere a animalelor. Operațiunile de acvacultură marină au, în general, o amprentă de carbon mai mică și utilizează mai puțin pământ și apă dulce decât producția de carne de vită, porc și pasăre. Fructele de mare produse din acvacultura marine sunt, de asemenea, o sursă sănătoasă de acizi grași omega-3. Pentru Bulgaria, condițiile naturale ale Mării Negre nu oferă zone bine protejate de valuri, cum ar fi fiordurile și golfurile puternic tăiate în pământ, ceea ce necesită utilizarea unor instalații rezistente la furtuni. Acest lucru face, fără îndoială,

producția de acvacultură marină mai scumpă. Un alt factor cu efect negativ este poluarea antropică puternică, care se exprimă prin eutrofizare semnificativă și apariția înfloririi algelor și, prin urmare, în fenomene, cum ar fi deficiența de oxigen. Temperaturile ridicate de vară din regiunea litoralului Mării Negre limitează, de asemenea, cultivarea multor specii de pești.

Primele date științifice despre producția de acvacultură marină din Bulgaria sunt de la Institutul de resurse piscicole - Varna, din anii 1970. După lucrări experimentale preliminare, în condiții de acvariu la Institutul de resurse piscicole, au fost efectuate o serie de experimente privind îngrășarea păstrăvului curcubeu în cuști cu plasă, în golful Sozopol, în condiții semi-industriale. Scopul experimentului este de a crea bio tehnici de creștere a păstrăvului curcubeu în cuști de plasă, în condițiile litoralului bulgar al Mării Negre și în bazine pe terenuri alimentate cu apă de mare. În acest sens, au fost studiate oportunitățile de obținere a producției de mărfuri din păstrăv curcubeu de o vară și de un an, îngrășat în diferite perioade de timp, raportat la caracteristicile hidrologice și hidrometeorologice sezoniere. Scopul este acela de a stabili care perioadă a anului este cea mai profitabilă pentru îngrășare, de a determina ritmul de creștere și greutatea optimă a materialului de îngrășare care va fi folosit la împotrivirea cuștilor în perioadele separate de îngrășare.

În prezent, singura specie cultivată în acvacultura noastră marină este midia neagră (*Mytilus galloprovincialis*). Încercările de cultivare a midii negre au început în anii 1980, odată cu construirea primelor plante de colectare. După o pauză de câteva decenii, în 2007 au fost construite 15 ferme de colectare, cu o producție totală de circa 300 de tone. Astăzi, producția de midii negre depășește 3.000 de tone și reprezintă aproximativ 30% din toată producția de acvacultură din țară. Zonele de apă bulgare, care acum sunt folosite pentru cultivarea midii negre, sunt în jurul insulei Sf. Ivan - Golful Sozopol, lângă Pomorie, în jurul Capului Maslen și lângă Primorsko (Perla), în jurul Capului Kaliakra (localitățile Zelenka și Dalboka), lângă Kavarna. Potrivit datelor ANPA, există o fermă de stridii înregistrată. Toate aceste regiuni sunt parțial protejate, iar instalațiile și fermele sunt vulnerabile în caz de valuri mari.

În Bulgaria se construiesc ferme de midii, unde se folosește în principal tehnologia colectoarelor de frânghie, suspendate pe flotoare. O excepție este tehnologia în care flotoarele în sine sunt folosite pentru colectoare, atașate la ancore de beton în partea de jos. Avantajele plutitoarelor constau în combinarea funcțiilor flotoarelor cu cele ale colectoarelor, ceea ce duce la avantaje tehnologice și la poziționarea stabilă a flotoarelor extinse în apă, protejându-le de efectele turbulențelor și curenților subacvatici, precum și la îndepărtarea ușoară a fiecărui colector separat și confiscarea produselor. Avantajele ancorelor sunt că oferă habitate pentru pești de fund, crustacee, moluște și alge cu suprafețele lor interioare, contribuind astfel la creșterea biodiversității și a capacității de autopurificare a mării.

Numărul fermelor de midii înregistrate în Bulgaria crește anual. În 2020, numărul lor a ajuns la 32. Din păcate, o mică parte dintre ele funcționează - doar 50%. Un număr semnificativ de ferme sunt complet abandonate, dar fără îndepărtarea flotoarelor și a colectoarelor, ceea ce, în plus, nu numai că are un efect estetic negativ, ci provoacă și nemulțumiri serioase în

rândul comunităților de pescari locale, care sunt împiedicate să folosească apele fermelor de midii abandonate și reprezintă un pericol și pentru nave.

De asemenea, de mare importanță este construirea de centre demonstrative ale căror obiective sunt creșterea încrederii în potențialul existent de dezvoltare a acvaculturii în Marea Neagră. Aceste centre sunt instrumente utile pentru administrațiile locale și naționale pentru evaluarea noilor proiecte, ținând cont de diferențe: gradul de dezvoltare a acvaculturii, condițiile și caracteristicile de mediu, expertiza și experiența disponibilă în țări. Institutul Central Științific al Pescuitului din Trabzon, Turcia și Institutul Național de Cercetare și Dezvoltare Marină (NIMRD) - „Grigore Antipa” din Constanța, România au asigurat infrastructură și laboratoare pentru construirea de centre demonstrative de acvacultură pentru extinderea cunoștințelor și schimbul de tehnologie. Un centru similar urmează să fie construit în Bulgaria, care va fi primul centru de acest tip, cu cuști experimentale în mare.

În ceea ce privește cadrul legal, prezentarea nu a descris cerințele administrative și obstacolele pentru înființarea unei ferme de acvacultură în Marea Neagră. Sunt opt administrații prin care trebuie să treci, pentru a înregistra o astfel de fermă. Operatorii trebuie să respecte șase legi, fiecare având statut, adică înregistrarea unei ferme de acvacultură necesită eforturi mari din partea viitorului producător, trecând prin diverse instituții și durează minim șase luni.

Urmează comentariile:

Domnule Yordan Gospodinov: sarcina administrative, în Bulgaria, atunci când se înregistrează o fermă de acvacultură este uriașă. Pe lângă toate legile care trebuie respectate, viitorul operator al unei astfel de ferme trebuie să respecte și forțele navale ale țării, deoarece fiecare fermă afectează transportul maritim. Este timpul ca Bulgaria și România să aibă o guvernare electronică, astfel încât procedura de depunere a documentelor să fie simplificată.

Doamna Lyubov Georgieva îi pune o întrebare profesorului asociat Nikolov: în prezentare se spune că există ferme de acvacultură care nu mai funcționează. Există vreo normă legală care îi poate obliga să-și elibereze spațiile de ancore?

Prof. Galin Nikolov: există o normă legală, dar sunt greu de găsit proprietarii. În fiecare autorizație eliberată de Ministerul Mediului și Apelor, este scris că după expirarea autorizației sau după finalizarea lucrărilor din fermă, proprietarul este obligat să îndepărteze instalațiile. O mare parte din aceste ferme au fost construite conform vechiului Program Operativ, dar la expirarea perioadei de monitorizare de cinci ani, obiectele încetează să funcționeze, adică au fost realizate în scopul absorbirii unor fonduri.

Doamna Lyubov Georgieva: rămânem cu impresia că reglementările nu garantează implementarea autorizației și trebuie să se lucreze în această direcție

Domnul Daniel Buhai: Întreabă care sunt costurile în Bulgaria, pe metru pătrat, pentru închirierea unei zone de acvacultură marină din Bulgaria și cum sunt calculate. În România s-au stabilit sume extrem de mari și nimeni nu este interesat de închirierea zonelor maritime.

Conf. univ. Prof. Galin Nikolov: El nu poate răspunde la această întrebare, deși a căutat reglementări privind taxele pe internet. Din câte știe de la producători din Bulgaria, taxa nu este mică, dar este suportabilă.

DI. Yordan Gospodinov: BISAC a invitat și Ministerul Agriculturii la această întâlnire, dar, din păcate, nu există un reprezentant al acestora care să participe la discuții.

Prof. Galin Nikolov: O altă problemă majoră cu care se confruntă dezvoltarea acvaculturii marine este lipsa de personal calificat în Bulgaria. În universitățile țării nu există specialitate pentru pregătirea personalului, pentru cultivarea acvaculturii. Vreau să-i întreb pe reprezentanții României cum sta problema în România.

Dr. Victor Niță: Nici în universitățile din România nu există o astfel de specialitate, dar în facultățile de profil, în care se studiază peștii, din București și Galați sunt module pentru Acvacultură.

Urmează o prezentare a doamnei Mihaela Mirea pe tema: „WG 2022 - Acvacultură”; Scurtă prezentare a activității focus-grupului BISAC, dedicat acvaculturii marine în 2021 și a recomandării înaintate pe această temă, care precizează că procedura de obținere a autorizațiilor de construire a unei ferme de acvacultură la Marea Neagră ar trebui simplificată, precum și introducerea serviciului unic pentru solicitanți și obținerea permiselor. Recomandarea mai precizează necesitatea construirii cadrului legal în România, în ceea ce privește acvacultura marină, precum și realizarea unui studiu de către autoritățile române, împreună cu institutele științifice care sunt zonele cele mai potrivite de-a lungul litoralului românesc al Mării Negre, legate de creșterea acvaculturii. Nu în ultimul rând, legislația dintre Bulgaria și România privind acvacultura în Marea Neagră, ar trebui armonizată, astfel încât să existe o concurență loială.

În prezentare se precizează că UE importă peste 70% din fructele de mare consumate, iar acvacultura din UE reprezintă 2% din acvacultura globală. 25% din fructele de mare provin din acvacultura din afara UE și doar 10% - din acvacultura UE. 30% din acvacultura bulgară este reprezentată de piscicultură, în timp ce în România se poate spune că acvacultura marină nu există. Au fost făcute teste pentru o fermă de calcan și pentru două ferme de midii. Dar nu există sprijin financiar oferit de stat, doar câteva tipuri de compensații, care sunt insuficiente.

Concluziile prezentării sunt următoarele:

- Accesul la spațiu și apă ar trebui facilitat, pentru ca acvacultura din UE să continue să crească;
- Reducerea birocrăției inutile pentru autorizarea noilor ferme de acvacultură;

- Limitarea în continuare a impactului asupra acvaculturii, precum și promovarea tipurilor de acvacultură care sunt cele mai benefice pentru mediu și climă;
- Îmbunătățirea sănătății și bunăstării animalelor; asigurarea faptului că acvacultura se adaptează la schimbările climatice și contribuie la atenuarea schimbărilor climatice;
- Furnizarea mai multor informații și mai bune consumatorilor și cetățenilor despre acvacultură în UE;
- Promovarea cercetării, inovării și dezvoltării competențelor relevante;
- Promovarea diversificării producției, în scopul creșterii ofertei de produse de acvacultură, în special de noi specii promițătoare din UE, cum ar fi algele sau nevertebratele marine (inclusiv moluștele sau alte nevertebrate);

Urmează comentariile:

Domnul Yordan Gospodinov: în ceea ce privește tratamentul uman al animalelor, aceasta necesită multă energie, fonduri și capacitate administrativă; nu se știe cât de mult este necesar pentru animalele cu sânge rece, cum ar fi speciile marine. Tratamentul uman al animalelor este o practică impusă de CE, iar în Bulgaria se aplică speciilor cu sânge cald. Scopul este de a ucide animalele în mod uman, astfel încât calitatea cărnii să nu se schimbe din cauza stresului. Este nevoie de cercetări științifice asupra modului în care stresul afectează peștele, crustaceele și bivalvele și dacă calitatea cărnii se modifică. Abia după o astfel de cercetare științifică putem vorbi despre necesitatea investiției de fonduri, a instruirii oamenilor, a face verificări de control monitorizând dacă peștele este debarcat în mod uman pe punte și dacă crustaceele sunt ucise într-un mod uman. Animalele acvatice sunt cu sânge rece și au un ciclu diferit de substanțe.

Doamna Mihaela Mirea: Dacă acest subiect este interesant pentru membrii BISAC, poate fi inclus în viitorul program de lucru.

Doamna Dimitrina Kostova: Asociația Europeană a Pescarilor din Marea Neagră a fost solicitată de o organizație din Marea Britanie, care realizează un studiu, legat de tratamentul uman al peștilor din Bulgaria. Există vreo expertiză în această problemă în acest moment?

Urmează o prezentare a domnului Cătălin Platon, care reprezintă Asociația Romfish - membru al Consiliului Consultativ pentru Acvacultură, pe tema: „Acvacultura Marină”. Termenii juridici pentru acvacultura marina sunt descriși în directivele UE. Este vorba despre Directiva 2008/56/CE a Parlamentului European și cea a Consiliului din 17 iunie 2008, de stabilire a unui cadru de acțiune comunitară în domeniul politicii de mediu marin (Directiva-cadru privind strategia marină), art.1, care prevede că Strategiile marine aplică o abordare ecosistemică a managementului activităților umane, asigurându-se că presiunea totală a acestor activități este în limite, compatibilă cu obținerea unei stări bune de mediu și capacitatea ecosistemelor marine de a face față schimbărilor induse de om, permițând în același timp o dezvoltare durabilă, utilizarea produselor și serviciilor marine de către generațiile actuale și viitoare nu este amenințată. Directiva 2014/89/UE a Parlamentului European și cea a Consiliului din 23 iulie 2014, pentru stabilirea unui cadru pentru amenajarea spațiului maritim, Art.5 prevede că la elaborarea și implementarea amenajării

spațiului maritim, statele membre țin cont de aspecte sociale și de mediu pentru a sprijini dezvoltarea durabilă și creșterea în sectorul maritim prin aplicarea unei abordări ecosistemice și promovarea coexistenței activităților și utilizărilor relevante.

O condiție pentru dezvoltarea acvaculturii este zonarea perimetrelor marine și este mai bine să indicați de la bun început care zone sunt potrivite pentru acvacultură.

Prezentarea ilustrează câteva exemple de prețuri pentru închirierea zonelor marine în diferite țări ale UE. De exemplu, în Franța, pentru cultivarea stridiilor (captură, reproducere, depozitare) în regiunea mediteraneană, tarifele sunt următoarele:

- Zona cadastrală considerată recolta „foarte bună” la hectar: 209 €;
- Zona cadastrală considerată o recoltă „bună” la hectar: 139 €;
- Zona cadastrală considerată o recoltă „medie” la hectar: 104 €;
- Pentru creșterea midii (captură, reproducere, depozitare): creșterea cu linie lungă: compensată prin lungime, pe metru liniar: 0.10 €; pe suprafață concesiune - hectar: 99 €;

Persoana, care solicită o concesiune, trebuie să își dovedească capacitatea profesională prin deținerea unei diplome sau a unui certificat oficial care să includă un curriculum cel puțin egal ca nivel și conținut cu cel al unei diplome profesionale de licență în cultură marină și figurează pe o listă întocmită de ministrul responsabil cu pescuitul marin și acvacultura marină, după consultarea miniștrilor responsabili cu educația națională, educația agricolă, educația maritimă și formarea profesională. Atunci când cererea de concesiune este depusă de către o persoană juridică de drept public sau de către o organizație profesională, aceștia se obligă să gestioneze concesiunea care le este acordată, în condițiile corespunzătoare legii în materie. În Franța, concesiunile se eliberează pe o perioadă maximă de treizeci și cinci de ani. Sistemul francez de închiriere a zonelor marine pentru acvacultură este foarte bine dezvoltat, dar este și foarte birocratic. De asemenea, în țară există un Comitet Național pentru creșterea moluștelor și crustaceelor, care este un organism semipublic și nimeni care nu este membru al acestui comitet nu poate fi implicat în acvacultura marină. Acest comitet se află sub supravegherea Ministerului Agriculturii și Alimentației și a Ministerului Mării. Comitetul propune, participă sau realizează acțiuni, legate de managementul pieței moluștelor; protecția țărmlui, protecția calității apei; standarde sanitare; legislație socială și fiscală pentru fermierii de moluște; cercetare științifică și tehnică; promovarea produsului; educație și antrenament; informații interprofesionale; relațiile cu mass-media și publicul în general.

În ceea ce privește Consiliul Consultativ pentru Acvacultură, acesta are 3 focus grupuri principale - WG pentru pește; WG pentru moluște și crustacee și WG pentru aspecte orizontale. Consiliul Consultativ pentru Acvacultură a fost înființat în 2017 și a elaborat 27 de recomandări până în prezent.

Urmează discuții:

Doamna Mihaela Mirea: Administrațiile din Bulgaria și România nu a ținut cont de recomandarea BISAC, legată de acvacultura marină din 2021. Este nevoie ca CE să împingă statele membre să rezolve și să simplifice mai bine povara administrativă privind acvacultura în Marea Neagră.

Domnul Catălin Platon: legislația română ar trebui să separe Acvacultura de pescuit, pentru că Acvacultura este o activitate „agricolă”, în timp ce pescuitul este o activitate de adunare.

Urmează o prezentare a dr. Victor Niță - Coordonator al Departamentului Resurse Marine, din cadrul Institutului „Grigore Antipa”, pe tema: „Demonstrarea unei mici crescătorii de midii, componente, instalare și exploatare”;

Prezentarea demonstrează clar procesul tehnologic de cultivare a midiilor de la Marea Neagră. Nu prea sunt locuri potrivite pentru astfel de ferme de-a lungul litoralului românesc pentru că nu sunt golfuri. O fermă de midii a fost construită în Adjija, iar apa din această regiune este clasificată ca Clasa A. Vizual, în mai multe videoclipuri, membrii BISAC au aflat despre tehnologiile folosite în cultivarea midiei negre și despre metodele de recoltare.

Urmează discuții:

Doamna Mihaela Mirea: În ceea ce privește autorizațiile emise de Agenția Națională pentru Pescuit din România / ANPA / nu se face distincție între acvacultura marină și cea interioară.

Domnul Catalin Platon: ANPA eliberează autorizații pe o procedură uniformă, legată de acvacultură, dar este foarte lungă. Condițiile pentru obținerea licenței sunt legate de multe alte documente care sunt practic redundante.

Dr. Victor Niță adaugă că în ceea ce privește cerința de a deține autorizație de la Ministerul Mediului, este necesar, deoarece speciile sensibile precum algele rămân pe teritoriul unei ferme de midii. Chiar dacă se spune că midiiile purifică apa, deșeurile se adună sub ele, așa că este o idee bună să aveți autorizații și de la Agenția de Mediu.

Domnul Yordan Gospodinov: În general, acvacultura poate fi definită mult mai simplu, și anume, creșterea organismelor acvatice în condiții controlate. Este important să ne gândim în direcția simplificării procedurii de obținere a autorizațiilor. Este evident că există probleme serioase în ceea ce privește acvacultura în ambele țări și sunt următoarele:

- 1) Lipsa personalului calificat pentru a lucra în sectorul acvaculturii;
- 2) Sarcină administrativă mare și inutilă la eliberarea autorizațiilor;
- 3) Legat de Bulgaria - este necesară construirea unui centru demonstrativ pentru acvacultură, după exemplul României și Turciei.

Doamna Yordanka Chobanova: tema Acvaculturii este una dintre prioritățile CE, mai ales în contextul crizei geopolitice, precum și cea legată de aprovizionarea cu alimente. Acvacultura are un potențial enorm. În CGPM, discuția pe această temă este foarte serioasă, iar noua strategie vizează dezvoltarea durabilă a acvaculturii. La 7 iunie, a avut loc o întâlnire în Maroc în cadrul GFCM, unde a fost făcută o revizuire detaliată a tuturor rapoartelor și recomandărilor pe această temă pentru perioada 2019-2022. De asemenea, este timpul să construim centrul demonstrativ în Bulgaria, de asemenea. Pentru CE, este foarte important nu doar să schițeze problemele, ci și să vedem soluțiile pe care le-ar propune BISAC.

Doamna Mihaela Mirea: rezultatul BISAC din acest Focus Group va fi pregătirea recomandărilor pe această temă, dintre care unele se vor repeta cu siguranță cu cele de anul trecut. În același timp, este nevoie ca administrația din ambele state membre să sprijine acest sector.

Urmează închiderea ședinței.

Minuta ședinței a fost întocmită de: doamna Elena Peneva

Președinte BISAC: Domnul Daniel Buhai